

Sygn. akt *I ACa 282/19*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 czerwca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **SSA Mikołaj Tomaszewski /spr./**

Sędziowie: **SA Jacek Nowicki**

SA Ewa Staniszevska

Protokolant: **st. sekr. sąd. Katarzyna Kaczmarek**

po rozpoznaniu w dniu 19 czerwca 2019 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. A., A. B. (1), E. K., J. J. (1), Z. P. (1), W. H., M. S. (1)**

i B. O.

przeciwko **Skarbowi Państwa - P. (...)**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 4 stycznia 2019 r. sygn. akt I C 1775/17

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanego na rzecz powodów 4.050 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

Jacek Nowicki Mikołaj Tomaszewski Ewa Staniszevska

UZASADNIENIE

Powodowie A. A., A. B. (2) E. K., J. J. (1), Z. P. (2) wojski, W. K., M. S. (2) i B. O. wnieśli pozew przeciwko Skarbowi Państwa - P. (...) o zasądzenie 75,008,99 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 lipca 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty (po 8.334,33 zł na rzecz E. K., po 8.334,33 zł na rzecz A. B. (1), po 8.334,33 zł na rzecz A. A., po 25.003 zł na rzecz J. J. (1), po 6.250,75 zł na rzecz Z. P. (1), po 6.250,75 zł na rzecz W. K., po 6,250,75 zł na rzecz M. S. (2), oraz po 6.250,75 zł na rzecz B. O.) tytułem odszkodowania za szkodę, w związku z brakiem prawnej możliwości zwrotu nieruchomości w trybie art. 136 i następne ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami z dnia 23 grudnia 2016 roku.

Pozwany Skarb Państwa - P. wniósł o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 4 stycznia 2019r. Sąd Okręgowy w Poznaniu:

1. zasądził od pozwanego na rzecz E. K. kwotę 8.334,33 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 lipca 2014r. do dnia 31 grudnia 2015r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty.
2. zasądził od pozwanego na rzecz A. B. (1) kwotę 8.334,33 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 lipca 2014r. do dnia 31 grudnia 2015r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty.
3. zasądził od pozwanego na rzecz A. A. kwotę 8.334,33 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 lipca 2014r. do dnia 31 grudnia 2015r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty.
4. zasądził od pozwanego na rzecz J. J. (1) kwotę 25.003 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 lipca 2014r. do dnia 31 grudnia 2015r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty.
5. zasądził od pozwanego na rzecz Z. P. (1) kwotę 6.250,75 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 lipca 2014r. do dnia 31 grudnia 2015r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty.
6. zasądził od pozwanego na rzecz W. B. kwotę 6.250,75 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 lipca 2014r. do dnia 31 grudnia 2015r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty,
7. zasądził od pozwanego na rzecz M. S. (1) kwotę 6.250,75 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 lipca 2014r. do dnia 31 grudnia 2015r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty.
8. zasądził od pozwanego na rzecz B. O. kwotę 6,250,75 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 lipca 2014r. do dnia 31 grudnia 2015r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty.
9. Kosztami postępowania obciążył pozwanego i z tego tytułu zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 7.217 zł tytułem kosztów pełnomocnictwa procesowego oraz kwotę 3.751 zł tytułem opłaty.

W motywach rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał, że postanowieniem Sądu Powiatowego w P. z dnia 22 kwietnia 1975 r. stwierdzono, że małżeństwo P. i S. J. nabyli przez zasiedzenie własność nieruchomości o obszarze 1.86,83 ha położonej w Ż., zapisanej w księdze wieczystej Ż. tom (...) wykaz (...), z dniem 1 stycznia 1957 r.

W dniu 8 listopada 1972 r. Wydział (...) w P. na wniosek Zarządu (...) orzekł wywłaszczenie na rzecz Państwa z nieruchomości położonej w P. przy ul. (...) o pow. 17942 m2 stanowiącą własność J. i C. małżonków H. polegające na odjęciu dotychczasowym współwłaścicielom prawa własności w/w części nieruchomości. Tytułem odszkodowania za dokonane wywłaszczenie przyznano kwotę 64.591 zł.

Zgodnie z wnioskiem Zarządu (...) teren ten znajdował się w granicach lokalizacji obejmującej tereny przeznaczone pod budowę osiedla mieszkalnego na R. (dokładnie jednostek (...)i (...)).S. J. zmarł w dniu 1 lutego 1967 r., a spadek po nim na podstawie ustawy nabyli żona P. J. i dzieci J. J. (1), J. P., H. F. (1) wszyscy po 1/4 części. Spadek po P. J. na podstawie ustawy nabyli dzieci J. J. (1), J. P., H. F. (1) wszyscy po 1/3 części.

H. F. (1) zmarła w dniu 17 października 2014r., a spadek po niej nabyli na podstawie ustawy A. A., E. K. i A. B. (1) w udziałach po 1 /3 części.

Powodowie H. F. (1), J. J. (1), Z. P. (1), W. H., B. O., M. S. (2) wszczęli postępowanie administracyjne, którego celem było odzyskanie nieruchomości, stanowiących niegdyś działkę nr (...) o pow. 17.706 m2 z arkusza mapy 02 obrębu Ż., odpowiadającej części wywłaszczonej na rzecz Skarbu Państwa nieruchomości z księgi wieczystej Ż. tom (...)karta(...), położonej w P. stanowiącej działkę nr (...). Działka (...) powstała w wyniku dokonanego podziału działki (...) na działki (...), zatwierdzonego decyzją z dnia 22 grudnia 2003 roku Zarządu (...) (sygnatura (...)).

Decyzją z dnia 12 kwietnia 2013r. o sygnaturze (...) Dyrektor (...) w P. odmówił zwrotu części wywłaszczonej na rzecz Skarbu Państwa nieruchomości zapisanej dawniej w księdze wieczystej Ż. tom(...) karta (...), odpowiadającej obecnie części nieruchomości zapisanej w księdze wieczystej nr (...) jako własność Skarbu Państwa oznaczonej w ewidencji gruntów obręb Ż., arkusz mapy 02, działka nr (...). W uzasadnieniu decyzji wskazano, że decyzją z dnia na działce (...) jest obecne zlokalizowany fragment drogi publicznej - ulicy (...), a zgodnie z przepisem art, 2a ustawy z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych drogi krajowe stanowią własność Skarbu Państwa , a drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne stanowią własność samorządu województwa, powiatu lub gminy. Powodowie odwołali się od ww. decyzji.

Powodowie wnioskiem z dnia 6 maja 2014 r. wnieśli do Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w P. o zawezwanie pozwanego do zawarcia ugody. Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą (...) Do zawarcia ugody nie doszło

Powodowie w dniu 19 czerwca 2015 roku wnieśli do Sądu Rejonowego Poznań- Stare Miasto w P., I Wydział Cywilny pozew o zapłatę części należnego im odszkodowania Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt(...)

W toku postępowania Sąd przeprowadził dowód z opinii biegłego sądowego w zakresie szacowania nieruchomości. Biegły w sporządzonym operacie stwierdził, iż wartość tynkowa działki o nr (...) (P., obręb (...) Z., arkusz (...), KW nr (...)) wynosi 5.376.200,00 zł, zaś zwaloryzowaną wysokość odszkodowania wypłaconego poprzednikom prawnym powodów określił na kwotę 20.239,58 zł.

Wyrokiem z dnia 27 stycznia 2017 roku Sąd Rejonowy Poznań - Stare Miasto w P. zasądził od pozwanego Skarbu Państwa, w imieniu i na rzecz którego działał P. (...) dochodzone przez powodów kwoty, wynoszące w sumie 4.999,20 zł. W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy uznał, iż nie ulega wątpliwości, że nieruchomość została zajęta pod drogę krajową niezgodnie z celem wywłaszczenia oraz, że jej fizyczny zwrot powodom nie jest już możliwy, stąd po stronie powodów powstała szkoda odpowiadająca wartości powyższej nieruchomości pomniejszona o zwaloryzowaną kwotę wypłaconego już odszkodowania z tytułu wywłaszczenia. Sąd Rejonowy stwierdził, że istnieje związek przyczynowy pomiędzy wykorzystaniem nieruchomości niezgodnie z decyzją wywłaszczeniową a szkodą po stronie powodów. Powyższy wyrok stał się prawomocny z dniem 21 kwietnia 2017 roku. Pozwany nie zaskarżył wyroku.

W dniu 1 czerwca 2017 roku pozwany wpłacił na rachunek bankowy pełnomocnika powodów zasądzoną wyrokiem kwotę wraz z należnymi odsetkami.

Wnioskiem z dnia 6 czerwca 2017 roku wezwali do próby ugodowej pozwanego. W tym wniosku powodowie uwzględnili wartość rynkową nieruchomości ustaloną w operacie zaakceptowanym przez Sąd Rejonowy we wspomnianym wyżej postępowaniu (sygn. (...)). Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą (...).

Pozwany w toku postępowania wykazywał gotowość po podjęciu negocjacji i zawarcia ugody. Poinformował Sąd oraz powodów, że w celu rozważenia możliwości zawarcia ugody, konieczne jest pozyskanie stanowiska Wojewody (...). W związku z tym faktem wnosił o zmianę terminu posiedzenia Sądu na wrzesień 2017r.

Na wyznaczonym posiedzeniu, które odbyło się w dniu 12 września 2017r. do zawarcia ugody nie doszło.

dowód: dokumenty znajdujące się w aktach Sądu Rejonowego Poznań-S.

Działka nr (...) jest położona w dawnej dzielnicy (...), w obrębie Ż., w ciągu ulicy (...). Działka zajmuje powierzchnię 11135m² i jest zlokalizowana między O. (...), a O. (...) Działka ma kształt nieregularny, zbliżony do wydłużonego trójkąta równobocznego o wysokości 230 m. Teren działki zajmują dwie jezdnie drogi krajowej rozdzielone pasem zieleni, przystanek komunikacji miejskiej autobusowej, przejście podziemne, chodniki, fragment dojazdu do stacji paliw. Otoczenie działki stanowią od zachodu tereny usługowe - stacja paliw, salon samochodowy, od strony wschodniej kompleks garaży. W dalszej części znajdują się zabudowania osiedli mieszkaniowych. Teren wyposażony jest w pełną infrastrukturę techniczną. Ulica (...) posiada status drogi krajowej (...)jest częścią trasy wylotowej w kierunku K. oraz stanowi dojazd do węzła autostradowego P. (...) autostrady (...). Wartość rynkowa nieruchomości wynosi 5.376.200 zł według stanu i cen z dnia 23 maja 2016r.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, iż żądanie pozwu zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego nietrafny okazał się zarzut braku legitymacji czynnej powodów: Z. P. (1) W. B., M. S. (2) oraz B. O. podnoszony przez pozwanego, Skarb Państwa reprezentowany przez P. (...)

P. wskazywał na brak wykazania przez powodów, że są oni spadkobiercami poprzednich właścicieli (objętych wyłączeniem). Z postanowienia Sądu Rejonowego w Poznaniu, Wydział III Cywilny znajdującego się w aktach sprawy Sądu Rejonowego w Poznaniu pod sygnaturą (...) o stwierdzeniu nabycia spadku jednoznacznie wynika, że spadek po J. P. zd. J. przypada powodom Z. P. (1), W. K., M. S. (2) i B. O. po 1/4 części każdy z nich. Poza wątpliwością jest również fakt, że roszczenia o odszkodowanie, jako roszczenia o charakterze majątkowym, podlegają dziedziczeniu, W konsekwencji, ww. powodowie odziedziczyli ewentualne uprawnienia do naprawienia wyrządzonej szkody.

Podstawą prawną, w oparciu o którą rozważyć należało żądanie strony powodowej, stanowi przepis art. 417 k.c. zgodnie z którym za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Przepis ten wskazuje nie tylko podstawę prawną roszczenia, ale też jego zakres, a terminy przedawnienia reguluje art. 442¹ §1 k.c., zgodnie z którym roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się albo przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż 10 lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę.

Natomiast zgodnie z treścią art. 123 § 1 pkt 1 k.c. - bieg przedawnienia przerywa się: 1) przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, a po każdym przerwaniu biegu przedawnienia biegnie ono na nowo.

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznawania niniejszej sprawy Sąd ustalił, iż ostateczna decyzja odmawiająca zwrotu nieruchomości powodom zapadła w dniu 25 czerwca 2013 roku Wojewoda (...), działający jako organ II instancji, rozpoznał wówczas odwołanie od decyzji Dyrektora(...) (organu I instancji) z dnia 12 kwietnia 2013 roku utrzymując ją w mocy.

Powodowie pismem z dnia 6 maja 2014 roku złożyli do Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w P. wniosek o zawiązanie do próby ugodowej (sygnatura(...)), do której nie doszło, a pismem z dnia 19 czerwca 2015 roku powodowie złożyli do tego samego Sądu pozew o zapłatę. Następnie w 2017 roku powodowie po wydaniu wyroku z dnia 21 kwietnia 2017 roku zasądzającego łącznie kwotę 4999,20 zł na rzecz powodów ponownie złożyli wniosek o zawiązanie do próby ugodowej. Sąd w pełni podziela stanowisko strony powodowej co do możliwości przerwania biegu przedawnienia przez drugą próbę ugodową podjętą w tożsamej sprawie. Jak wskazano w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2016 roku: "zawezwanie do próby ugodowej jest czynnością przerywającą bieg przedawnienia, jeżeli stanowczo nie ustalono, że przedsięwzięto ją bezpośrednio w innym celu niż wskazany w art. 123 § 1 pkt 1 k.c.". Nie ma przy tym znaczenia, czy jest to pierwsza, czy kolejna próba.

W ocenie Sądu Okręgowego bieg 3-teniego terminu przedawnienia został skutecznie przerwany. Powództwo zostało natomiast wniesione w październiku 2017 r., a zatem przed upływem terminu przedawnienia.

W tym miejscu należy odnieść się także do argumentacji przytoczonej przez pozwanego, który powoływał się na uchwałę pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 17.02.2006 r. (III CZP 84/05), wskazując, że wynika z niej 10-letni termin przedawnienia roszczeń z czynów niedozwolonych bez względu na moment powstania bądź ujawnienia się szkody. Zdaniem pozwanego, skoro przez 10 lat licząc od powstania szkody, (tj. od dnia 8.11.1972r.) powodowie nie wystąpili na drogą sądową celem dochodzenia swych roszczeń, to uległy one przedawnieniu z dniem 8.11.1982 r.

Ze stanowiskiem pozwanego nie sposób się zgodzić. W powoływanej uchwale z dnia 17.02.2006 r. (III CZP 84/05, L.) Sąd Najwyższy przedstawił interpretację art. 442 § 1 k.c., zgodnie z którym roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże w każdym wypadku roszczenie przedawnia się z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę. Uchwała ta zapadła w odpowiedzi na doniesłe społecznie pytanie prawne o to, czy roszczenie odszkodowawcze może ulec przedawnieniu zanim jeszcze powstanie. Chodzi bowiem o sytuację, w których szkoda ujawnia się po upływie więcej niż 10 lat od zdarzenia ją wywołującego. Literalne brzmienie art. 442 § 1 k.c. prowadzi do wniosku, że w takim przypadku poszkodowany traci ochronę jeszcze zanim ujawni się wyrządzona mu szkoda.

W ocenie Sądu Okręgowego 10-letni termin przedawnienia nie uległ również przedawnieniu, gdyż zdaniem Sądu, również ten termin rozpoczął swój bieg dopiero z momentem uprawomocnienia się ostatecznej decyzji odmawiającej zwrotu nieruchomości tj. w 2013 roku. W trakcie postępowania administracyjnego o zwrot nieruchomości nie mógł biec termin przedawnienia o odszkodowanie, gdyż w tym momencie po stronie powodów nie istniała jeszcze szkoda. Dopiero z momentem uprawomocnienia się decyzji o odmowie zwrotu nieruchomości w 2013 roku, po stronie powodów zaktualizowało się roszczenie o odszkodowanie za bezprawne działanie organu władzy państwowej.

Przechodząc do merytorycznej oceny żądania powodów, Sąd uznał, że było ono uzasadnione w całości. Przesłankami odpowiedzialności odszkodowawczej na podstawie przepisu art. 417 k.c. są: niezgodne z prawem działanie bądź zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej, szkoda, która powstała w wyniku tego działania bądź zaniechania oraz adekwatny związek przyczynowy między dwoma powyższym elementami.

Wywłaszczenie przedmiotowej nieruchomości nastąpiło na podstawie ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości. Zgodnie z art. 2 ust. 1 tej ustawy, wywłaszczenie może nastąpić jedynie na rzecz Państwa, a zgodnie z ustępem 2 powyższego artykułu, o wywłaszczenie może ubiegać się zainteresowany organ administracji państwowej, instytucja państwowa lub przedsiębiorstwo państwowe. Przepis art. 3 ust. 1 ustawy o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości, wywłaszczenie jest dopuszczalne, jeżeli wywłaszczana nieruchomość jest ubiegającemu się o wywłaszczenie niezbędna na cele użyteczności publicznej, na cele obrony Państwa albo dla wykonania zadań określonych w zatwierdzonych planach gospodarczych. Co do zasady wywłaszczenie następowało w trybie postępowania administracyjnego uregulowanego w Rozdziale 3 ustawy, przy czym zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy ubiegający się o wywłaszczenie obowiązany jest przed wszczęciem postępowania wywłaszczeniowego wystąpić do właściciela o dobrowolne odstąpienie nieruchomości i w razie porozumienia zawrzeć z nim w formie prawem przepisanej umowę nabycia nieruchomości za cenę nie wyższą od ustalonej według zasad odszkodowania przewidzianych w niniejszej ustawie lub umowę zamiany nieruchomości według zasad tej ustawy. Umowa taka może być zawarta również w razie porozumienia stron w toku postępowania wywłaszczeniowego.

Zgodnie z treścią art. 136 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami poprzedni właściciel lub jego spadkobierca mogą żądać zwrotu wywłaszczonej nieruchomości lub jej części, jeżeli, stosownie do przepisu art. 137, stała się ona zbędna na cel określony w decyzji o wywłaszczeniu. Zgodnie z treścią art. 216 ustawy o gospodarce nieruchomościami przepisy rozdziału 6 działu III niniejszej ustawy stosuje się odpowiednio do nieruchomości przejętych lub nabytych na rzecz Skarbu Państwa na podstawie m.in. art. 6 lub art. 47 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości. Na podstawie powyższych przepisów wynika, że podstawową okolicznością, która podlega ocenie w postępowaniu o zwrot wywłaszczonej nieruchomości jest to czy nieruchomość ta stała się zbędna na cel określony w decyzji o wywłaszczeniu. Podkreślić należy, że czym innym natomiast jest kwestia czy wywłaszczenie nastąpiło na cel ustalony w art. 3 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości. Powyższe znajduje potwierdzenie w licznych orzeczeniach sądów administracyjnych, w których sądy oceniały ważność decyzji wywłaszczeniowej z uwagi na wskazany w nich cel tj. czy odpowiadał on celom ustawowym, a nie czy cel ten został zrealizowany (patrz wyrok NSA w W. z dnia 28 października 2011 r. sygn. I OSK 1889/10). W ocenie Sądu Okręgowego są to zatem całkowicie odmienne postępowania. Nie można zatem domagać się od wywłaszczonego albo jego następcy prawnego aby ustalenia nieważności decyzji wywłaszczeniowej

domagał się w sprawie administracyjnej o zwrot wywłaszczonej nieruchomości. W takim postępowaniu sąd ocenia jedynie czy nieruchomość nie stała się zbędna na cel wywłaszczenia określony w decyzji, a nie to czy cel wywłaszczenia jest rzeczywiście celem ustawowym. Powodowie w uzasadnieniu swojego stanowiska podnosili, że brak możliwości fizycznego zwrotu wykorzystanej niezgodnie z celem wywłaszczonej nieruchomości spowodował po ich stronie szkodę majątkową w postaci utraconych korzyści wynikających z faktu, iż nieruchomość nie weszła w skład ich majątku. Jak wynikało z przedłożonej do pozwu decyzji z dnia 12 kwietnia 2013r. Zarządu (...) w P. (k. 15-17) odmówiono powodom zwrotu części wywłaszczonej na rzecz Skarbu Państwa nieruchomości zapisanej dawniej w księdze wieczystej Ż. tom (...) karta (...), odpowiadającej obecnie części nieruchomości zapisanej w księdze wieczystej nr (...) jako własność Skarbu Państwa oznaczonej w ewidencji gruntów obręb Ż., arkusz mapy 02, działka nr (...), a jako powód tej decyzji wskazano, iż działka nr (...) stanowi fragment drogi krajowej - ulicy (...), a zgodnie z przepisem art. 2a ustawy z dnia 21 marca 1985r, o drogach publicznych drogi krajowe stanowią własność Skarbu Państwa, a drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne stanowią własność samorządu województwa, powiatu lub gminy. Powyższa decyzja została podtrzymana decyzją Wojewody (...) z dnia 25 czerwca 2013r, (k. 22-24). Nie wyklucza to jednak w żadnym razie prawa do dochodzenia odszkodowania za doprowadzenie do niemożności skorzystania przez właścicieli lub ich spadkobierców z zapewnionego im w ustawie uprawnienia do żądania zwrotu nieruchomości, co też powodowie uczynili pozwem w niniejszej sprawie.

Pozwany Skarb Państwa wskazywał, iż obok planów budowy osiedla mieszkaniowego w tym samym czasie zaplanowane były inwestycje polegające na budowie drogi publicznej, jednakże pozwany na powyższą okoliczność nie przedstawił żadnych dowodów. Powodowie natomiast przedstawili orzeczenie z dnia 8 listopada 1972r. Wydziału (...) w P. (k. 12-14), w którym orzeczono wywłaszczenie na rzecz Państwa z nieruchomości położonej w P. przy ul. (...) o pow. 17942 m⁽²⁾ stanowiącą własność J. i C. małż. H. polegające na odjęciu dotychczasowym współwłaścicielom prawa własności wspomnianej części nieruchomości, teren ten znajdował się w granicach lokalizacji obejmującej tereny przeznaczone pod budowę osiedla mieszkaniowego na R. (dokładnie jednostek (...) i (...)). W powyższym orzeczeniu brak było wzmianki o przeznaczeniu wywłaszczonej nieruchomości pod drogę publiczną. Pozwany w ocenie Sądu Okręgowego nie przedłożył na tę okoliczność jakiegokolwiek dowodu.

Bezspornym był fakt, że tytułem odszkodowania za dokonane wywłaszczenie wypłacono kwotę 64.591 zł. Jak wynika z opinii biegłego sądowego powołanego w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy Poznań- Stare Miasto w P. pod sygnaturą (...), który dokonał waloryzacji kwota ta odpowiada dzisiejszej kwocie w wysokości 20.239,58 zł.

W ocenie Sądu Okręgowego po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w sprawie , wywłaszczenie nieruchomości w ścisłym tego słowa znaczeniu tj. w drodze decyzji administracyjnej dokonane niezgodnie z celami ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości, określonymi w art. 3 ustawy , stanowi rażące naruszenie prawa (por. wyrok NSA w W. z dnia 3 sierpnia 1998 r. sygn. ICV SA 1026/97). Zatem spełniona została również druga z przesłanek odpowiedzialności, a mianowicie gdyby przedmiotowa nieruchomość nie została przeznaczona na drogę publiczną ulice (...) z uwagi na przeznaczenie jej niezgodnie z decyzją wywłaszczeniową możliwy byłby jej zwrot na rzecz poprzedników prawnych powodów lub powodów. Z uwagi jednak na fakt, iż nieruchomość zajęta została pod drogę krajową (niezgodnie z celem wywłaszczenia), nie jest możliwy jej zwrot powodom, stąd po stronie powodów powstała szkoda. Co prawda pozwany powoływał się na istniejącą w obrocie prawnym drugą decyzję o wywłaszczeniu i przeznaczeniu przedmiotowej nieruchomości, jednakże jak już wyżej wskazano nie przedstawił na tę okoliczność żadnych dowodów. Niewątpliwie zdaniem Sądu Okręgowego istnieje związek przyczynowy pomiędzy wykorzystaniem spornej nieruchomości niezgodnie z decyzją wywłaszczeniową, a szkodą powstałą po stronie powodów.

Przypomnieć w tym miejscu również należy, że postępowanie cywilne ma charakter kontradyktoryjny, czego wyrazem jest przede wszystkim dyspozycja art. 232 k.p.c., określająca obowiązek stron do wskazywania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne, co z kolei jest potwierdzeniem reguły zawartej w art. 6 k.c., wyznaczającej sposób rozłożenia ciężaru dowodu. Trzeba podkreślić, że zasady art. 6 k.c. i 232 k.p.c. nie określają jedynie zakresu obowiązku zgłaszania dowodów przez strony, ale rozumiane muszą być przede wszystkim i w ten

sposób, że strona, która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swych twierdzeń ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, o ile ciężar dowodu co do tych okoliczności na niej spoczywał. Zaznaczyć także należy, że nie jest rzeczą Sądu poszukiwanie za stroną dowodów przez nią nie wskazanych, mających na celu udowodnienie jej twierdzeń (tak również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 roku, I CKU 45/96, OSNC 1997, nr 6-7, poz. 76). Dopuszczenie dowodów z urzędu jest bowiem prawem, a nie obowiązkiem Sądu, z którego to prawa powinien szczególnie ostrożnie korzystać, tak by swym działaniem nie wspierać żadnej ze stron procesu.

Wobec powyższego zgodnie z ogólną regułą, wyrażoną w art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Wskazana zasada oznacza, że pozwany powinien udowodnić fakty, które w jego ocenie świadczą o niezasadności powództwa, nie uczynił tego jednak w żadnym zakresie.

O odsetkach Sąd orzekał na podstawie art. 481 k.c. Skoro pozwany został wezwany do zapłaty w dniu doręczenia mu wniosku o zawezwanie do próby ugodowej z dnia 6 maja 2014 roku, a posiedzenie wyznaczonej w tej sprawie zostało wyznaczone na dzień 29 lipca 2014 roku i nie została zawarta ugoda między stronami, to od dnia następnego tj. od 30 lipca 2014 roku pozwany pozostaje w opóźnieniu w spełnieniu świadczenia. Z tego względu zdaniem Sądu Okręgowego data początkowa żądania odsetek od zasądzonej kwoty wskazana przez powodów jest w pełni uzasadniona.

Mając na uwadze powyższe oraz fakt, iż ostatecznie strona pozwana nie kwestionowała wysokości szkody wskazanej przez powodów, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją pozwany, który powołując się na naruszenie przepisów prawa materialnego art. 442¹ § 1 kc w zw. z art. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2017r. oraz art. 442 § 1 kc przed jego uchyleniem, w zw. z art. 417 kc, art. 442¹ § 1 kc w zw. z art. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2017r. oraz art. 442 § 1 kc przed jego uchyleniem, w zw. z art. 417 kc w zw. z art. 123 kc, art. 361 § 1 kc w zw. z art. 6 kc oraz w związku z art. 417 kc, art. 136 ugn i art. 137 ugn oraz art. 417 kc, art. 481 § 1 kc, naruszenie prawa procesowego w postaci art. 233 § 1 kpc, art. 98 kpc wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, ocenionego bez przekroczenia granic określonych treścią art. 233§1 kpc dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych oraz trafnie określił ich prawne konsekwencje. Ustalenia te oraz ich prawną ocenę Sąd Apelacyjny podziela, przyjmując je jako własne.

Niezasadny okazał się zarzut naruszenia art. 233 § 1 kpc przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego oraz dokonanie dowolnej oceny dowodów co miało mieć wpływ na wynik sprawy prowadząc do przedwczesnego uznania, że działka o nr (...) o powierzchni 17942 m⁽²⁾ (w środku odwoławczym omyłkowo wskazano 17942 ha), o której mowa w orzeczeniu P. (...) z dnia 8 listopada 1972r. stanowiła część opisanej w pozwie działki (...).

Zarzut naruszenia art. 233§ 1 kpc w sposób wyżej wskazany jest ze swej istoty chybiony.

Przepis art. 233 § 1 k.p.c. reguluje jedynie kwestię oceny wiarygodności i mocy (wartości) dowodowej przeprowadzonych w sprawie dowodów, a nie poczynionych ustaleń faktycznych, czy wyprowadzonych z materiału dowodowego wniosków. Uchybienia w tym zakresie winny się skonkretyzować w zarzucie sprzeczności ustaleń faktycznych z materiałem dowodowym. Zaniechanie zaś wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału, czy też pominięcie przez sąd przy wyrokowaniu określonej okoliczności faktycznej, nawet jeżeli strona uważa ją za okoliczność istotną dla rozstrzygnięcia sprawy - nie stanowi o naruszeniu powyższego przepisu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2003 r., II CK 293/02).

W istocie przedmiotowy zarzut dotyczy ustaleń faktycznych a w jego uzasadnieniu skarżący wskazał, że kwestionuje ustalenie Sądu Okręgowego, że działka (...) jest tożsama z działką wywłaszczoną decyzją z 8.11.1972r. Jest to zarzut nietrafny, gdyż Sąd Okręgowy ustalił, że działka o numerze (...) powstała w wyniku dokonanego podziału działki

(...) na działki (...), zatwierdzonego decyzją z dnia 22 grudnia 2003 roku Zarządu (...) (sygnatura (...) k, 119-121, w szczególności k. 120).

Zwrotu części działki (...) odmówiono powodom na mocy powołanej decyzji Dyrektora (...) w P. z 12.04.2013r.(k. 122).

Wbrew twierdzeniom apelacji Sąd Okręgowy powołał się na wskazane dowody i brak jest podstaw do kwestionowania przedmiotowego ustalenia.

Nie zasługuje także na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 233 § 1 kpc przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego oraz dokonanie dowolnej oceny dowodów wbrew regułom logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego poprzez pominięcie istotnych okoliczności faktycznych oraz wyprowadzenie wniosków końcowych sprzecznych z zebrany materiał dowodowy, prowadząc do przedwczesnego uznania, że ceł w postaci budowy osiedla nie został zrealizowany, co doprowadziło do naruszenia przepisów prawa materialnego w postaci art. 136 ugn, 137 ugn i 417 kc.

I w tym zarzucie nie chodzi o naruszenie art. 233 § 1 kpc - skarżący w uzasadnieniu tego zarzutu nie wskazują dowodów, które miały zostać przez Sąd Okręgowy błędnie ocenione, lecz o zarzut błędnych ustaleń faktycznych i naruszenia prawa materialnego.

Podkreślić należy, że naruszenie zasad swobodnej oceny dowodów nie może polegać na przedstawieniu przez stronę alternatywnego stanu faktycznego, a tylko na podważeniu przesłanek tej oceny z wykazaniem, że jest ona rażąco wadliwa lub oczywiście błędna i że zastosowane przez Sąd kryteria oceny wiarygodności były oczywiście błędne (por. wyrok SN z 12 kwietnia 2001 r., II CKN 588/99, wyrok SN z 16 kwietnia 2002 r., V CKN 1446/00).

W tym miejscu należy zwrócić uwagę, że w sprawie IC 698/15 Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w P. powodowie dochodzili już od pozwanego odszkodowań za wykorzystaną niezgodnie z celem wywłaszczenia nieruchomość, której zwrotu odmówiono im wskazaną decyzją z 12.04.2013r.

Pozwany w tamtej sprawie bronił się m.in. zarzutem, że wywłaszczona nieruchomość została wykorzystana w sposób odpowiadający celowi wywłaszczenia.

Jednak w sprawie tej zapadł wyrok uwzględniający w całości powództwo(a właściwie powództwa), w którym Sąd Rejonowy stwierdził niezasadność wskazanego zarzutu strony pozwanej, w szczególności podkreślając, że w decyzji wywłaszczeniowej nie było mowy o przeznaczeniu części nieruchomości pod drogę publiczną.

W ocenie Sądu Apelacyjnego pozwany nie może w niniejszym procesie ponownie powoływać się na okoliczności, które legły u podstaw prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w P. z dnia 27 stycznia 2017r.

Powodowie w pismach procesowych składanych przed Sądem Okręgowym konsekwentnie powoływali się na związanie orzekających w niniejszej

sprawie Sądów wskazanym wyrokiem Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w P. z dnia 27 stycznia 2017r,

Ponieważ Sąd Okręgowy w uzasadnieniu swego orzeczenia nie odniósł się do tej kwestii i nie była ona podnoszona w śródtku odwoławczym, przeto Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę na to zagadnienie w toku rozprawy apelacyjnej i umożliwił pełnomocnikom stron odniesienie się do niej.

Pełnomocnik pozwanego przyznał, że w sprawie mamy do czynienia z dochodzeniem roszczenia rozdrobnionego (nazwanego przez niego „sproszkowanym”) lecz podniósł, że skoro roszczenie pieniężne jest podzielne, to sprawa osądzona przez Sąd Rejonowy nie ma prejudycjalnego charakteru dla sprawy niniejszej.

Jest to stanowisko nieuzasadnione.

Zgodnie z zasadą dyspozycyjności, o ile charakter dochodzonego roszczenia (np. obejmującego świadczenie podzielne) na to pozwala, strona ma prawo dochodzić jego części, a sąd jest związany zakresem zgłoszonego roszczenia (art. 321 § 1 k.p.c.). Przepisy k.p.c. nie przewidują bowiem zakazu rozdrabniania roszczeń. Jedynie więc powód, jako inicjator procesu, decyduje, których roszczeń i w jakiej części dochodzi. W sytuacji rozdrobnienia roszczeń orzeczenie co do części roszczenia nie ma powagi rzeczy osądzonej co do jego reszty, która nie była przedmiotem orzekania sądu. Nie stanowi także przeszkody do oddzielnego dochodzenia pozostałej reszty. Jednocześnie nie oznacza to - z uwagi na skutki, jakie wywołuje prawomocny wyrok na podstawie art. 365 § 1 k.p.c. - że w kolejnym postępowaniu otwarta pozostaje możliwość odmiennego niż w prawomocnym wyroku rozstrzygnięcia o zasadzie odpowiedzialności pozwanego, chyba że sąd orzeka w zmienionych okolicznościach (por. orz. Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2015 r. IV CSK 766/14),

W niniejszej sprawie nie mamy do czynienia ze zmienionymi okolicznościami, w tym także dotyczącymi ustalenia kwestii zbędności nieruchomości na cel wywłaszczenia.

Już z tej racji nie może być mowy o zasadności wskazanego zarzutu apelacji. Niezależnie od tego należy wskazać, że całą pewnością nie sposób przyjąć, że ulica (...), stanowiąca fragment trasy z P. do K. o statusie drogi krajowej, może być uznana za teren przeznaczony pod budowę osiedla mieszkaniowego.

Reasumując nie zachodzi także naruszenie przepisów art. 136 ugn i art. 137 ugn oraz art. 417 kc.

Z analogicznych przyczyn nie mógł też odnieść skutku zarzut naruszenia art. 361 § 1 kc w związku z art. 6 kc oraz w związku z art. 417 kc poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa, w szczególności w postaci wystąpienia adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy zachowaniem pozwanego a szkodą, w postaci utraty prawa do fizycznego zwrotu nieruchomości.

Istnienie przedmiotowego związku przyczynowego zostało ustalone już w sprawie (...) Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w P.. Ponad podniesione już wskazania należy zatem powołać się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 1994 r. III CZP 29/94, zgodnie z którą w procesie o dalszą - ponad prawomocnie uwzględnioną - część świadczenia z tego samego stosunku prawnego, sąd nie może w niezmienionych okolicznościach odmiennie orzec o zasadzie odpowiedzialności pozwanego.

Powodowie nie zostali przez pozwanego o możliwości wystąpienia z wnioskiem o zwrot części nieruchomości niewykorzystanej na cele wskazane w decyzji wywłaszczeniowej a na nieruchomości tej powstała droga publiczna przez co zwrot w naturze nie był możliwy.

Nie budzi zatem żadnych wątpliwości istnienie związku przyczynowego między bezprawnymi zachowaniami funkcjonariuszy pozwanego a doznaną przez powodów szkodą.

Nie można też zgodzić się z zarzutami apelacji wskazującymi na przedawnienie roszczenia powodów dochodzonego w niniejszej sprawie. Stanowisko skarżącego sprowadza się do twierdzenia, że początku biegu terminu przedawnienia nie wyznacza data ostateczności wskazanej wyżej

decyzji z 12.04.2013r. odmawiającej powodom zwrotu części wywłaszczonej nieruchomości (czyli dzień 25 czerwca 2013 roku k. 22).

Skarżący argumentuje, że nieruchomość, o którą chodzi w sprawie stała się z dniem 1 stycznia 1999r. przedmiotem własności państwowej na mocy art. 2a ustawy o drogach publicznych i w konsekwencji od tej chwili wygasło roszczenie powodów o zwrot wywłaszczonej nieruchomości, a zatem bieg terminu przedawnienia winien być liczony od tej daty.

Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie nie podziela tego stanowiska sprzecznego z utrwaloną w tym zakresie judykaturą Sądu Najwyższego.

W wyroku z dnia 3 lutego 2017 r. II CSK 262/16 wskazano, że osoby, które wiążą poniesioną szkodę z niemożnością odzyskania wyłączonej nieruchomości, muszą najpierw w drodze administracyjnej wystąpić o jej zwrot, ponieważ art. 136 ust. 3 u.g.n. przyznawał im tylko takie prawo, nie jest to bowiem roszczenie odszkodowawcze tylko restytucyjne. Dopiero prawomocna decyzja odmowna spowodowała, że przysługujące mu prawo rzeczowe wygasło, a zastąpiło je roszczenie odszkodowawcze o wyrównanie szkody spowodowanej niemożnością zwrotu nieruchomości.

Sąd Najwyższy wskazał też, że dopiero ostateczna decyzja Wojewody z 2013 r. odmawiająca zwrotu nieruchomości z powodu jej zajęcia pod drogę krajową, której to przeszkody organ nie był władny usunąć i która wyłączała możliwość przekazania jej własności osobie nie będącej podmiotem publicznoprawnym otworzyła powodowi drogę do żądania odszkodowania za niemożność odzyskania tej nieruchomości. Rozstrzygnięcie na drodze administracyjnej wniosku o zwrot nieruchomości miało charakter pierwotny i konstytutywny, ponieważ decydowało w sposób stanowczy i ostateczny, czy powód odzyska nieruchomość,

Z kolei w wyroku z dnia 8 marca 2019 r. III CSK 334/17 wskazano, iż pogląd, że w sytuacji, w której utrata roszczenia o zwrot wyłączonej nieruchomości wynika z decyzji administracyjnej odmawiającej jej zwrotu, bieg dziesięcioletniego terminu przedawnienia roszczenia o naprawienie szkody wynika z zachowań właściwych organów, które miały doprowadzić do tego, że zwrot nieruchomości stał się niemożliwy, rozpoczyna się z chwilą, w której ostateczna stała się decyzja administracyjna odmawiająca zwrotu nieruchomości, ma uzasadnienie w okoliczności, że dopiero utrata roszczenia o zwrot nieruchomości może powodować powstanie roszczenia odszkodowawczego z tego tytułu, sama zaś utrata roszczenia o zwrot nieruchomości może wynikać tylko z decyzji odmawiającej zwrotu, gdyż o tym, czy roszczenie o zwrot jest zasadne, czy bezzasadne, musi wypowiedzieć się właściwy organ administracji publicznej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2014 r., III CSK 20/14).”

W niniejszej sprawie nie doszło do przedawnienia roszczenia powodów. Niezwłocznie po wydaniu ostatecznej decyzji odmawiającej zwrotu wyłączonej nieruchomości wystąpili oni (bądź też ich poprzedniczka prawna H. F.) do Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w P. o zawezwanie pozwanego do próby ugodowej o zapłatę kwoty łącznej 6.506.134,61 zł z odsetkami tytułem odszkodowania za szkodę poniesioną w związku z brakiem prawnej możliwości zwrotu przedmiotowej nieruchomości (k. 70-71), a posiedzenie, na którym nie doszło do zawarcia ugody odbyło się 29.07.2014r.(k. 72).

W judykaturze utrwalone jest stanowisko, że wniosek o zawezwanie do próby ugodowej - w swych granicach podmiotowych i przedmiotowych - jest czynnością, o której mowa w art. 123 § 1 pkt 1 k.c., ponieważ zmierza bezpośrednio do dochodzenia roszczenia (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 20 lipca 2017 r., I CSK 716/16 i z 14 grudnia 2017 r., V CSK 154/17)

Przedmiotowy wniosek przerwał zatem bieg terminu przedawnienia w zakresie objętych tym wnioskiem roszczeń, który zaczął biec na nowo od dnia 30.07.2014r. (art. 123 § 1 pkt 1 w zw. z art. 124 § 1 kc).

Następnie w 2015r. wniesiony został wskazany już pozew o zapłatę kwoty łącznej 5.000zł; postępowanie zakończyło się wydaniem wyroku uwzględniającego w całości żądanie powodów.

Oczywiste jest, że postępowanie to ten nie przerwało biegu przedawnienia roszczeń przekraczających dochodzone w nim kwoty.

Jednak wydanie tego wyroku przesądzającego zasadność przedmiotowego roszczenia jest dla sprawy istotna także w kontekście przedawnienia.

Fakt bowiem, że w wyroku tym została przesądzona zasada odpowiedzialności pozwanego oraz przeprowadzony został dowód z opinii biegłego na okoliczność ustalenia aktualnej wartości rynkowej tej nieruchomości, nie jest bowiem obojętny dla ustalenia, czy doszło do przerwania biegu przedawnienia w wyniku złożenia przez powodów kolejnego wniosku o zawezwanie do zawarcia ugody.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie można zgodzić się z argumentacją apelacji jakoby złożony przez powodów ponowny wniosek o zawezwanie pozwanego do próby ugodowej z dnia 8.06.2017r. nie skutkował przerwą biegu przedawnienia, bowiem ten ponowny wniosek, jako nakierowany jedynie na ominięcie przepisów o przedawnieniu roszczeń, należałoby uznać, za działanie sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa i w związku z tym nie korzystające z ochrony z uwagi na treść art, 5 kc.

Nie negując, że w praktyce sądowej zdarzały się przypadki instrumentalnego wykorzystywania instytucji zawezwania do próby ugodowej jedynie do przerywania biegu przedawnienia, należy jednak stanowczo stwierdzić, że taka sytuacja nie występuje w niniejszej sprawie.

Wszak wystąpienie z ponownym wnioskiem z dnia 8 czerwca 2017r. (czyli przed upływem 3 lat od 30.07.2014r. art. 442¹ § 1 kc) nastąpiło po tym, gdy w postępowaniu prowadzonym przed Sądem Rejonowym Poznań - Stare Miasto w P. przesądzono zasadę odpowiedzialności za szkodę, której naprawienia dotyczył wniosek a także ustalono aktualną wartość nieruchomości, której zwrotu powodowi odmówiono(notabene wartości tej pozwany nie kwestionował także w niniejszym procesie).

Jak najbardziej racjonalne było zatem przedstawione we wniosku założenie, że w takiej sytuacji powinno dojść do zawarcia ugody, która oszczędziłaby stronom ponoszenia kosztów procesu.

Jak wskazano w orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 27 lipca 2018 r. V CSK 384/17 ustalenie, że wystąpienie z wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej nastąpiło wyłącznie w celu uzyskania przerwy biegu przedawnienia i w związku z tym jako nadużycie uprawnienia procesowego jest czynnością procesową sprzeczną z dobrymi obyczajami powinno doprowadzić do odrzucenia tego ponownego wniosku, do czego w sprawie I Co 135/17 nie doszło.

W przytoczonych wyżej okolicznościach, w jakich nastąpiło złożenie tego ponownego wniosku, nie można zresztą mówić o takiej sprzeczności.

Należy zresztą zauważyć, że pozwany po otrzymaniu odpisu wniosku w sprawie (...)wyrażał gotowość prowadzenia rokowań ugodowych i w tym celu wniósł nawet o zmianę terminu posiedzenia na wrzesień 2017r. Tymczasem stosownie do powyższych wskazań Sądu Najwyższego pozwany winien już wówczas akcentować, że próba ugodowa zmierza jedynie do przerywania biegu przedawnienia i domagać się na tej podstawie odrzucenia wniosku.

Złożenie przez powodów wniosku w sprawie I Co 135/17 przerwało ponownie bieg przedawnienia roszczeń powodów i od chwili, gdy termin przedawnienia ponownie zaczął biec (13.09.2017r.) do złożenia pozwu w niniejszej sprawie, przedawnienie nie nastąpiło.

Kwoty, których powodowie dochodzili we wskazanych wnioskach ugodowych wielokrotnie przy tym przekraczały łączną wysokość kwot zasądzonych na ich rzecz w wyroku Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w P. oraz w zaskarżonym w niniejszej sprawie wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu.

Brak jest także podstaw do kwestionowania orzeczenia o roszczeniu odsetkowym.

Sąd Okręgowy nie naruszył art. 481 § 1 kc przez to, że zasądził na rzecz powodów odsetki ustawowe od dnia 30.07.2014r. oraz odsetki ustawowe za opóźnienie od 1.01.2016r. , a nie od postulowanej w środku odwoławczym daty wyrokowania.

Powodowie żądali odsetek od kwot dochodzonych tytułem odszkodowania od konkretnego dnia, poprzedzającego dzień wyrokowania.

W myśl wskazań judykatury odsetki te mogą być zasądzone zgodnie z żądaniem pozwu, o ile tylko w toku postępowania zostanie wykazane, że dochodzona kwota rzeczywiście się powodom należała tytułem odszkodowania od wskazanego przez niego dnia.

Już w 2016r. wartość rynkowa przedmiotowej nieruchomości wynosiła 5.376.200 zł.

Powodowie w niniejszej sprawie dochodzili niewielkiej części tej kwoty(kwot przypadających na każdego z nich).

Nie sposób zatem uznać, by w czerwcu 2014r., kiedy pozwany został przez powodów wezwany do zapłaty, wysokość szkody była niższa niż kwoty dochodzone z tego tytuły przez powodów w niniejszej sprawie.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu w instancji odwoławczej znajdowało oparcie w art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1 kpc oraz § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Ewa Staniszevska Mikołaj Tomaszewski Jacek Nowicki